

Oponentní posudek bakalářské práce
Gabriela Slabá: Gender a vzdělávání dospělých

Posuzovaná bakalářská práce se zabývá interdisciplinární problematikou genderu ve vztahu k možnostem ovlivnění jeho formování v procesech vzdělávání (nikoli výhradně a dle rozsahu textu ani především vzdělávání dospělých). Text práce rámcově odpovídá odbornému zaměření katedry, z pochopitelných důvodů jsou v něm akcentována hlediska sociologická a teprve ve druhém plánu andragogická, respektive edukační.

Svým rozsahem (58 s., včetně 2 s. příloh) práce naplňuje požadavky kladené na uvedený typ prací. Další formální náležitosti jsou rovněž rámcově splněny – v Soupisu bibliografických citací uvádí autorka celkem 35 titulů, z toho 16 elektronických. Žádný z citovaných pramenů však není v cizím jazyce. Kromě posledně uvedeného nedostatku nevykazuje práce zásadné pochybení proti formálním pravidlům, ani jazykové normě. Práce je psána srozumitelným, místy poněkud zkratkovitým stylem a vyznačuje se logickou strukturou řazení témat.

V hlavním textu posuzované bakalářské práce autorka postupně – na základě přímých citací a parafrází dokumentů, primárních a sekundárních pramenů uvedených v SBC – vymezuje problematiku genderu, vlivu školských a obecněji vzdělávacích institucí na vytváření genderu a odstraňování, případně fixování a posilování některých genderových stereotypů. V poslední – počtem stran nijak rozsáhlé textové kapitole – pak autorka uvádí, jaké vzdělávací možnosti mají ženy na trhu práce, a to nikoli primárně ve vztahu k obsahům tohoto vzdělávání, respektive k obecným výsledkům učení, ale právě vzhledem k problematice genderu.

Pokud by autorka posuzované práce dokázala lépe využít prameny, respektive pracovala také více s prameny zahraničními a aktuálními domácími, pravděpodobně by její práce mohla přinést některé nové podněty zejména ve dvou oblastech – 1. reflexe aktuální situace v uvedené problematice v ČR, a to nikoli pouze v kontextu stávajících i možných dalších afirmativních opatření, ale obecněji ve vyváženosti vzdělávacích šancí mužů a žen, které se projevují také na trhu práce, respektive v možnostech odstranění jeho vertikální i horizontální segregace, 2. konkretizace, vedoucí k potvrzení, nebo vyvrácení zásadního vlivu vzdělávacích institucí na rozvoj sociální citlivosti v dané oblasti. Ani jedno očekávání však posuzovaná bakalářská práce bohužel nenaplnila. K tomuto konstatování mě vedou zcela konkrétní důvody, mezi nimiž považuji za zásadní především následující:

- Samotná problematika genderu jako sociálního konstruktů není v textu BP jednoznačně vymezena, a to ani v kontextu „evropské a severoamerické bílé kultury“, jak autorka píše v Úvodu (s. 6 BP), přičemž zcela pomíjí neobratnost právě uvedeného vyjádření. Za pochybné rovněž považuji nereflektované definování genderu jako kategorie, která je „vytvářená na základě pohlavní

odlišnosti“ (s. 12) – pokud tomu tak skutečně je, jak odliší autorka biologický a sociální rod?

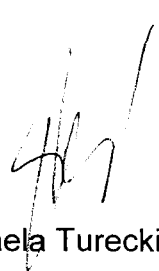
- Obecně v textu celé BP práce převažuje nereflektovaná práce s prameny, z nichž některé nezohledňují domácí vývoj v posledních 10 letech (viz odkazy na Čermáková, 2000) – příkladem budiž uvedení podílu mužů a žen na terciárním vzdělávání, kde se výrazně liší právě v převzatém konstatování Čermákové od statistik ČSÚ (z r. 2008).
- Uvedení vztahu mezi vzděláváním dospělých a problematikou genderu není zřejmé z prvních 6 s. třetí kapitoly a ani další text jednoznačně neodkazuje na tuto vazbu (viz subkapitola 3.3 Vzdělávání dospělých a jeho význam z pohledu žen).

Přivítala bych, pokud se autorka k právě uvedeným poznámkám vyjádří v rozpravě nad bakalářskou prací.

Závěr:

Bakalářskou práci Gabriely Slabé zpracovanou na téma Gender a vzdělávání dospělých i přes uvedené připomínky doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 1. února 2010

PhDr. Michaela Tureckiová, CSc.

2-3-10